

# Προβλήματα & Προοπτικές της καλλιέργειας των ΟΣΠΡΙΩΝ

Δρ. Δημήτριος Βλαχοστέργιος  
Ινστιτούτο Κτηνοτροφικών Φυτών & Βοσκών Λάρισας

# ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΟΣΠΡΙΑ

---

## Ξηρικά Όσπρια

- Ρεβίθι (*Cicer arietinum* L.)
- Φακή (*Lens culinaris* Medik.)
- Κουκί (*Vicia faba* L.)
- Λαθούρι (φάβα) (*Lathyrus* sp.)

## Ποτιστικά όσπρια

- Φασόλια (*Phaseolous vulgaris* L.)
- Μαυρομάτικα φασόλια (*Vigna sinensis* L.)
- Γίγαντες-Ελέφαντες (*Phaseolus coccineous* L.)

# ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΗ ΑΞΙΑ

---

- Πρωτεΐνη υψηλής διαιτητικής αξίας. Εφάμιλλη του κρέατος.
- Σίδηρο, Ασβέστιο, Βιταμίνες.
- Φυτικές ίνες και φυλλικό οξύ που συμβάλλουν στη μείωση της χοληστερόλης, προστασία της καρδιάς και πρόληψη δυσκοιλιότητας

# ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΛΕΡΓΕΙΑ

- Καλλιεργούμενη έκταση: 150.000 στρ.  
(180.000 στρ το 2009)
- Μέση Ετήσια παραγωγή: 30.000 τόνοι  
(33.000 τον το 2009)
- Κατανάλωση: 70.000 τόνους

Εκτίμηση κατανάλωσης 2011:  
**πάνω από 110.000 τόνους**

# ΚΥΡΙΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΟΣΠΡΙΩΝ

---

**ΕΛΛΕΙΜΑΤΙΚΗ  
ΠΑΡΑΓΩΓΗ**

*vs*

**ΑΥΞΗΜΕΝΗ  
ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ**

# ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΟΣΠΡΙΩΝ

---

- Χαμηλές τιμές παραγωγού vs Υψηλές τιμές τελικού προϊόντος στο ράφι για τα Ελληνικά όσπρια σε σχέση με τα αμφιβόλου ποιότητας εισαγόμενα
- Τυποποίηση-Εμπορία
- Φαινόμενο «Ελληνοποίησης»

# ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΟΣΠΡΙΩΝ

- Αξιοποίηση των Ελληνικών ποικιλιών που είναι άριστα προσαρμοσμένες στις συνθήκες της Ελληνικής υπαίθρου
- Τα όσπρια αυξάνουν τη γονιμότητα των εδαφών, αξιοποιούν άγονα και φτωχά εδάφη, συμμετέχουν στην αμειψισπορά
- Αξιοποίηση των προγραμμάτων ΥΠΑΑΤ
- Βιολογική Γεωργία στα όσπρια (επιδότησεις 160€/στρ. για νέους παραγωγούς και 123€/στρ. για παλιούς βιοκαλλιεργητές)
- Η ΕΕ είναι ιδιαίτερα ελλειμματική στην παραγωγή οσπρίων- Προοπτική εξαγωγών
- Η Οικονομική Κρίση ως ευκαιρία

# ΜΙΚΡΕΣ ΚΑΘΕΤΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ

---

- Ιδιόκτητα αγροτεμάχια και ιδιόκτητα γεωργικά μηχανήματα
- Τεχνογνωσία – Συμβουλευτική υποστήριξη
- Τυποποίηση – Συσκευασία
- Προώθηση στην αγορά **χωρίς μεσάζοντες**



# ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΕ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ

---

Υπογραφή συμβάσεων - συμβολαίων  
ανάμεσα σε παραγωγούς και  
τυποποιητές για την παραγωγή  
ικανών ποσοτήτων οσπρίων

# ΩΦΕΛΕΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΕ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ

---

- ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ: εξασφαλισμένη η διάθεση του προϊόντος και η τιμή.
- ΤΥΠΟΠΟΙΗΤΗΣ: έλεγχος της ποιότητας του προϊόντος (συγκεκριμένη ποικιλία με επιθυμητά χαρακτηριστικά) και εξασφαλισμένη ποσότητα
- ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ: επώνυμα, ποιοτικά, ελληνικά προϊόντα με σταθερά χαρακτηριστικά γευστικότητας και βραστικότητας από χρονιά σε χρονιά

# Η ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΑ ΟΣΠΡΙΑ

Στην Ελλάδα η έρευνα για την τεχνική καλλιέργειας και τη δημιουργία βελτιωμένων ποικιλιών οσπρίων διεξάγεται στο Ινστιτούτο Κτηνοτροφικών Φυτών & Βοσκών Λάρισας.

Η γεωργική έρευνα προσπαθεί να δώσει λύσεις στα προβλήματα της καλλιέργειας σύμφωνα με τις ανάγκες των παραγωγών και τις προτιμήσεις των καταναλωτών



# ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΟΣΠΡΙΑ

- Δημιουργία βελτιωμένων ποικιλιών με αντοχή στις ασθένειες και τις αντίξοες περιβαλλοντικές συνθήκες
- Δημιουργία βελτιωμένων ποικιλιών κατάλληλων για τη Βιολογική Γεωργία
- Βελτίωση των ποιοτικών χαρακτηριστικών (βραστικότητα, γευστικότητα, εμφάνιση)
- Αξιοποίηση τοπικών ποικιλιών

2005 5 10

**Ανθεκτική  
ποικιλία**



**Ευαίσθητη  
ποικιλία**



ΡΕΒΙΘΙ  
ΓΑΥΔΟΣ  
2/6-2/8  
2006-2007

ΡΕΒΙΘΙ  
ΘΙΣΑ  
2/6-2/8  
2006-2007

2007 5 4



A close-up, high-angle shot from the perspective of someone inside a combine harvester. A thick stream of golden wheat is falling from a black chute into a green grain trailer. The trailer is already partially filled with the same grain. In the background, a vast, flat agricultural field stretches towards a range of blue mountains under a clear sky. The overall scene is bright and sunny, capturing the peak of the harvest season.

**Ρεβίθι**

**Το αγαπημένο όσπριο των  
κτηνοτρόφων**

# ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

---

- Είναι το πιο ανθεκτικό στις ξηροθερμικές συνθήκες ανάμεσα στα καλλιεργούμενα όσπρια στη χώρα μας, ενώ παρουσιάζει προβλήματα ανάπτυξης σε εδάφη που δεν στραγγίζουν.
- Προσαρμόζεται σε μεγάλη ποικιλία εδαφών.
- Οι ανοιξιάτικες βροχές παίζουν ευνοϊκό ρόλο στην αύξηση της απόδοσης του ρεβιθιού.

# ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

---

- **Λίπανση.** Δεν χρειάζεται αζωτούχο λίπανση. Απαιτεί 6-9 μονάδες φωσφόρου για την επίτευξη υψηλών αποδόσεων.
- **Καταπολέμηση Ζιζανίων.** Το ρεβίθι είναι φυτό το οποίο έχει πολύ μικρή ανταγωνιστική ικανότητα απέναντι στα ζιζάνια. Σήμερα, μπορούν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά μόνο τα αγροστώδη ζιζάνια. Δυστυχώς, δεν υπάρχουν μεταφυτρωτικά ζιζανιοκτόνα για τα πλατύφυλλα ζιζάνια (γρούβα, αγριοτοματιά, περικοκλάδα, κλπ), γεγονός που μειώνει την παραγωγή και υποβαθμίζει το τελικό προϊόν.



# ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ & ΕΧΘΡΟΙ

---

- **Ασθένειες.** Η σημαντικότερη ασθένεια της φακής είναι η Ασκόχυτα (*Ascochyta rabiei*). Προσβάλλει τα φύλλα και τους κλάδους των ρεβιθιών και μπορεί να προκαλέσει τεράστιες απώλειες
- **Εχθροί.** Οι κυριότεροι εχθροί του ρεβιθιού είναι το πράσινο σκουλήκι στον αγρό και ο βρούχος στην αποθήκη. Όταν δεν ελεγχθούν εγκαίρως προκαλούν μεγάλες ζημιές στην παραγωγή και υποβαθμίζουν την ποιότητα του σπόρου.

**Έντονη  
προσβολή από  
Ασκόχυτα**



# Πράσινο σκουλήκι



2007 6 11

**Βρούχος**



# ΤΟ ΡΕΒΙΘΙ ΣΤΗΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

---

- Υψηλή περιεκτικότητα σε πρωτεΐνη (περίπου 23%)
- Δυνατότητα μερικής αντικατάστασης της σόγιας στο σιτηρέσιο των ζώων με άριστα αποτελέσματα
- Χρησιμοποιείται ως πρωτεϊνούχος καρπός αλλά και ως σανός
- Αξιοποίηση φτωχών ορεινών και ημιορεινών εδαφών των οποίων βελτιώνει τη γονιμότητα



**ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ  
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ  
ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ ΡΕΒΙΘΙΟΥ**

# ΘΗΒΑ

- Μεγαλόσπερμη
- Παραγωγική
- Απόδοση: 160-220κιλά/στρ
- Ευαίσθητη στην ασκόχυτα
- Αντέχει ως τους  $-3^{\circ}\text{C}$
- Άριστη βραστικότητα & γεύση



# ΓΑΥΔΟΣ *νέα ποικιλία*

- Μεγαλόσπερμη
- Παραγωγική
- Απόδοση: 160-220κιλά/στρ
- Ανοχή στην ασκόχυτα
- Αντέχει ως τους  $-5^{\circ}\text{C}$
- Άριστη βραστικότητα & γεύση





# ΑΜΟΡΓΟΣ

- Μεσόσπερμη
- Παραγωγική
- Απόδοση: 160-240κιλά/στρ
- **Ανθεκτική** στην ασκόχυτα
- Αντέχει ως τους  $-10^{\circ}\text{C}$
- Άριστη βραστικότητα & γεύση
- **Προτείνεται για τη βιολογική γεωργία και την κτηνοτροφία**



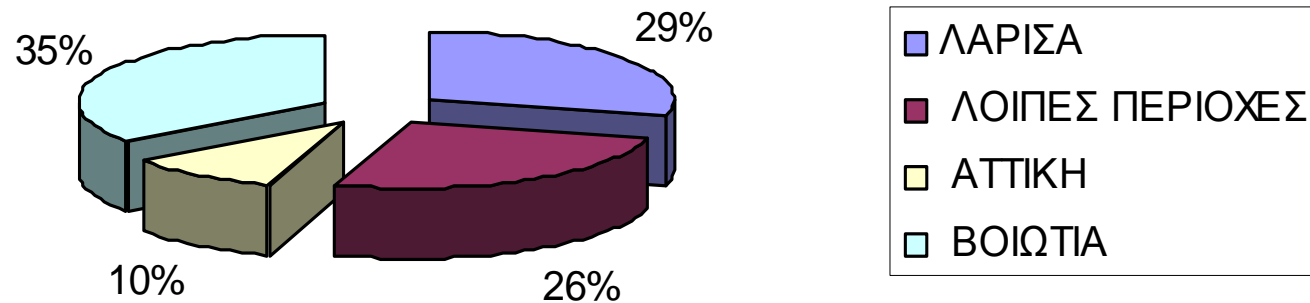


ΦΑΚΗ

Μια παραδοσιακή  
καλλιέργεια  
με προοπτική

# ΓΕΩΡΓΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΦΑΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

## ΓΕΩΡΓΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΦΑΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ



# ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

---

Έδαφος: προσαρμόζεται σε μεγάλη ποικιλία εδαφών. Ωστόσο, απαιτεί καλή αποστράγγιση γιατί δεν αντέχει στην υπερβολική υγρασία για μεγάλο χρονικό διάστημα

Κλίμα: αντέχει έως  $-12^{\circ}\text{C}$ . Αν και είναι ξηρική καλλιέργεια οι ανοιξιάτικες βροχές παίζουν σημαντικό ρόλο στην τελική απόδοση της φακής.

# ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

---

Ξηρασία κατά την περίοδο της άνθησης και της καρπόδεσης μειώνει σημαντικά την παραγωγή και την ποιότητα του σπόρου. Επίσης, ιδιαίτερα αρνητική επίδραση έχει ο λίβας.

Πλάγιασμα των φυτών κατά την ωρίμανση που δυσκολεύει πολύ την μηχανική συγκομιδή. Όψιμες βροχοπτώσεις που οδηγούν σε πλάγιασμα της καλλιέργειας και απώλεια της παραγωγής

# Πλάγιασμα της καλλιέργειας κατά την συγκομιδή

006

2006 6 7

# ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

Καταπολέμηση Ζιζανίων. Η φακή είναι φυτό το οποίο έχει πολύ μικρή ανταγωνιστική ικανότητα απέναντι στα ζιζάνια. Σήμερα, μπορούν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά μόνο τα αγροστώδη ζιζάνια γιατί υπάρχουν εκλεκτικά ζιζανιοκτόνα. Δυστυχώς, δεν υπάρχουν μεταφυτρωτικά ζιζανιοκτόνα για τα πλατύφυλλα ζιζάνια (γρούβα, αγριοτοματιά, περικοκλάδα, κλπ), γεγονός που μειώνει την παραγωγή και υποβαθμίζει το τελικό προϊόν.



**Αποτελέσματα εφαρμογής  
αγροστωδοκτόνου ζιζανιοκτόνου**





**Περικοκλάδα (*Convolvulus arvensis*)**

# ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

Ασθένειες. Η σημαντικότερη ασθένεια της φακής είναι το φουζάριο (*Fusarium spp*). Πρόκειται για ασθένεια εδάφους, η οποία ουσιαστικά δεν αντιμετωπίζεται και επιφέρει μεγάλες απώλειες στην παραγωγή όταν εμφανίζεται

Εχθροί. Οι κυριότεροι εχθροί της φακής είναι ο βρούχος και το λεπιδόπτερο ετιέλα. Όταν δεν ελεγχθούν εγκαίρως προκαλούν μεγάλες ζημιές στην παραγωγή και υποβαθμίζουν την ποιότητα του σπόρου.



**Φουζάριο (*Fusarium* spp)**



**ΕΤΙΈΛα ( *Etiella zinkiniella* )**

**Βρούχος (*Bruchus lentis*)**





**Υποβάθμιση της ποιότητας σπόρου λόγω προσβολής από βρούχο & ετιέλα**



**ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ  
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ  
ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ ΦΑΚΗΣ**

# ΣΑΜΟΣ

- Λεπτόσπερμη
- Παραγωγική 180-220 κιλά/στρ.
- Δεν πλαγιάζει
- Εξαιρετική βραστικότητα και γεύση και χυλώνει εύκολα





# ΔΗΜΗΤΡΑ

- Λεπτόσπερμη
- Παραγωγική 150-200 κιλά/στρ.
- Άριστη βραστικότητα σε όλους τους τύπους εδαφών
- Ιδιαίτερα ευχάριστα γευστικά χαρακτηριστικά.



# ΑΘΗΝΑ *νέα ποικιλία*

- Λεπτόσπερμη
- Παραγωγική 180-200 κιλά/στρ.
- Ιδιαίτερα πρώιμη (έως και 10 μέρες)
- Πολύ καλά ποιοτικά χαρακτηριστικά ως προς το χρόνο βρασμού και τη γεύση



# ΘΕΣΣΑΛΙΑ

- Πλατύσπερμη
- Παραγωγική 150-180
- Ανθεκτική στους παγετούς
- Πολύ βραστερή



# ΙΚΑΡΙΑ

- Πλατύσπερμη
- Παραγωγική 140-180
- Ανθεκτική στον Περονόσπορο (*Peronospora lentis*)
- Πολύ βραστερή

